

СОҲИБА УМАРОВА

СУЙИМА ҒАНИЕВА ИЛМИЙ-АДАБИЙ
МЕРОСИ: ТАДҚИҚОТ УСУЛЛАРИ
ВА МЕЗОНЛАРИ

BOOKMANY
PRINT
publishing company

ISBN 978-9943-8396-6-3

9 789943 839663

УЎК: 821.512.133.09(092) Ганиева
КБК: 83.3г(5Ў)
У 47

ISBN 978-9943-8396-6-3

Умарова, Соҳиба

Суйима Ганиева илмий-адабий мероси: тадқиқот усуллари ва мезонлари [Матн] : монография (қайта тўлдирилган нашр) / С. Умарова. – Тошкент: Bookmanу print, 2022. – 156 бет.

Ўзбекистонда етишиб чиққан илк шарқшунос олима, Шарқ мумтоз адабиёти, хусусан, Алишер Навоий асарлари тадқиқи устида тинимсиз ишлаган, қатор давлат мукофотларига сазовор бўлган профессор Суйима Ганиева илмий-адабий меросини яхлит кўламда ўрганиш муҳимдир. Олиманинг тарихийлик тамойили асосида асар матнини контекстуал таҳлил этиш ва шарҳлаш усуллари, илмий фаолиятидаги анъанавийлик, холислик, тизимлилик, ихчамлилик ва далилийлик каби мезонларни монографик тарзда ўрганиш соҳа вакиллари учун муҳим илмий хулосалар беради. Олима илмий лабораториясини ўрганиш ҳамда унинг фанга олиб кирган янгиликларини кузатиш, соҳада унинг ўзига хос ёндашувлари ўрнини белгилаш адабиётшунослик тараққиёти узлуксизлигини таъминлаб, ҳар бир тарихий босқичда олдинги мактаб вакиллари эришган ютуқларни умумлаштириш ва ўзлаштириш, кейин эса уларни илмий-ижодий ривожлантириш имкониятини беради. Ушбу монографияда навоийшунос, матншунос олима Суйима Ганиеванинг тадқиқот усуллари ва мезонлари тадқиқ этилган.

Монография адабиётшунос олимлар, олий ўқув юртининг ўзбек филологияси талабалари, магистрантлар ҳамда Суйима Ганиева илмий фаолияти билан қизиққан кенг китобхонлар оммаси учун мўлжалланган.

Масъул муҳаррир:

Шухрат Сирожиддинов – филология фанлари доктори, профессор

Тақризчилар:

Боқижон Тўхлиев – филология фанлари доктори, профессор

Усмон Қобилов – филология фанлари доктори, доцент

Монография Алишер Навоий номидаги Тошкент давлат ўзбек тили ва адабиёти университети Кенгашининг 2022 йил 20 апрел 9-сонли мажлиси баённомаси билан қайта нашрга тавсия этилган.

© Умарова С.

© “Bookmanу print” нашриёти, 2022.

КИРИШ

Мамлакатимиз “Миллий тикланишдан – миллий юксалиш сари” деган бош тамойил асосида тараққиётнинг бутунлай янги босқичига қадам қўйиб, янги Уйғониш даври – Учинчи Ренессанс пойдеворини яратаётган бугунги кунда Алишер Навоийнинг безавол адабий мероси мисолида ўзбек адабиёти ва маданиятини чуқур ўрганиш ва оммалаштириш ҳар қачонгидан ҳам муҳим аҳамият касб этиши”¹ ҳамда “миллий маданий меросимизнинг ҳали ўрганилмаган кўпгина қатламларини очиб беришга йўналтирилган илмий-тадқиқотларга алоҳида эътибор қаратилаётгани”² боис ўзбек адабиётшунослари илмий ишлари, улар томонидан олиб борилган тадқиқот усуллари ва адабиётшунос-олим сифатида қатъий амал қилган мезонларини илмий-назарий жиҳатдан махсус ўрганишга асос бўлмоқда. Ўзбекистонда етишиб чиққан илк шарқшунос олима, Шарқ мумтоз адабиёти, хусусан, Алишер Навоий асарлари тадқиқи устида тинимсиз ишлаган, қатор давлат мукофотларига сазовор бўлган профессор Суйима Ганиева илмий-адабий меросини яхлит кўламда ўрганиш муҳимдир. Жумладан, олиманинг тарихийлик тамойили асосида асар матнини контекстуал таҳлил этиш ва шарҳлаш усуллари, илмий фаолиятидаги анъанавийлик, холислик, тизимлилик, ихчамлилик ва далилийлик каби мезонларни монографик тарзда ўрганиш соҳа вакиллари учун муҳим илмий хулосалар беради. Суйима Ганиева илмий концепциясининг муҳим категорияси маданий-маънавий соҳадаги изланишлар ривожига ҳисса қўшиш, янгиликлар олиб кириш бўлган эди. Олима “Алишер Навоий ижодини чуқур ўрганиб, ўзининг теран илмий тад-

¹ Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 19 октябрдаги ПҚ-4865-сон “Вуюк шоир ва мутафаккир Алишер Навоий таваллудининг 580 йиллигини кенг ишонлаш тўғрисида” ги Қарори.

² Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 24 майдаги ПҚ-2995-сон “Қадимий ёзма манбаларни сақлаш, тадқиқ ва тарғиб қилиш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида” ги Қарори.